

projekt 5

UCHWAŁA Nr
Rady Gminy Jastrzębia
z dnia

w sprawie przyjęcia **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jastrzębia na lata 2018 - 2022.**

Na podstawie art. 7 ust. 6 i 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zm) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jastrzębia na lata 2018 -2022 stanowiącą załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT GMINY
Cm
Wojciech Cwierz

RADCA PRAWNY
2018
M
Anna Kucharska

Załącznik do
Uchwały Nr
Rady Gminy Jastrzębia
z dnia

***STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY JASTRZĘBIA
NA LATA 2018-2022***

OSOBY UCZESTNICZĄCE W PRACACH NAD STRATEGIĄ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Iwona Mycek – kierownik GOPS Jastrzębia
2. Anna Tkaczyk – asystent rodziny w GOPS Jastrzębia
3. Ewa Nizińska – pracownik socjalny w GOPS Jastrzębia
4. Anna Kuczyńska – przewodnicząca GKRPA gminy Jastrzębia
5. Małgorzata Kamińska – pracownik Urzędu Gminy w Jastrzębi
6. Paweł Golec – wiceprezes Klubu Sportowego Akcja Jastrzębia
7. Konrad Prokopczyk – kierownik Posterunku Policji w Jastrzębi
8. Bogusława Dziąbowska – PSP w Jastrzębi
9. Mariola Tyczyńska – dyrektor PG w Jastrzębi
10. Kamila Strach – kierownik rehabilitacji w ZOZ MUCMED
11. Dorota Swend – Stowarzyszenie "Razem dla jutra".
12. Teresa Michalska – sołtys
13. Małgorzata Skwarek – dyrektor Publicznej Biblioteki w Jastrzębi.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	str. 4
2. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII.....	str. 10
3. SŁOWNIK POJĘĆ.....	str. 11
4. MISJA.....	str. 12
5. WIZJA PRZYSZŁOŚCI.....	str. 13
6. CHARAKTERYSTYKA TERENU.....	str. 14
6.1. WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE.....	str. 14
6.2. POWIAT RADOMSKI.....	str. 16
6.3. GMINA JASTRZĘBIA.....	str. 17
7. DIAGNOZA.....	str. 20
7.1. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA.....	str. 20
7.2. SYTUACJA I TENDENCJE NA LOKALNYM RYNKU PRACY	str. 26
7.3. SYTUACJA MIESZKANIOWA I INFRASTRUKTURA.....	str. 28
7.4. OPIEKA ZDROWOTNA.....	str. 30
7.5. KULTURA I SPORT.....	str. 32
7.6. ZASOBY TRANSPORTOWE I KOMUNIKACYJNE.....	str. 33
7.7. STAN BEZPIECZEŃSTWA.....	str. 33
7.8. SYTUACJA EDUKACYJNA.....	str. 34
7.9. STAN I MOŻLIWOŚCI POMOCY SPOŁECZNEJ.....	str. 39
8. ANALIZA SWOT.....	str. 45
9. CELE GŁÓWNE I PRIORYTETY.....	str. 48
10. CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA.....	str. 50
11. RODZAJE METOD REALIZACJI CELÓW.....	str. 50
12. ZARZĄDZANIE STRATEGIA.....	str. 59

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Jastrzębia jest dokumentem charakterystycznym tylko dla tej gminy, jednak odzwierciedlającym kierunki rozwoju polityki społecznej Rzeczypospolitej Polskiej zarówno na poziomie struktur powiatu, jak też województwa.

Strategia to świadomy, zamierzony, przemyślany i celowy sposób na radzenie sobie z problemem. Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. nakłada na samorządy obowiązek opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programu pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Przyjęcie tego dokumentu do realizacji w drodze uchwały rady gminy, pozwoli na budowanie zintegrowanego systemu pomocy społecznej na terenie gminy Jastrzębia, a także umożliwi pozyskanie środków z budżetu państwa i z funduszy pomocowych na realizację poszczególnych zadań określonych w strategii.

Aby zmierzyć się z problemem należy go zidentyfikować, nazwać, a następnie poszukać sposobu na skuteczne rozwiązanie go. W tym celu powołano Zespół do Spraw aktualizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zarządzeniem Wójta Gminy Jastrzębia nr 90/2017 z dnia 12 października 2017 r.

Zespół ten dołożył starań, aby interdyscyplinarnie zdiagnozować płaszczyznę problemów społecznych na terenie gminy i w ramach swoich kompetencji stworzyć wspólną wizję ich rozwiązywania, nakreślić cele strategiczne, a także konkretnie i szczegółowo określić zadania do wykonania, które pomogą mieszkańcom gminy cieszyć się owocami ich realizacji w przyszłości, a tym samym będą otwierać większe możliwości do realizowania indywidualnych planów życiowych mieszkańców naszej gminy.

Strategia ma na celu, zatem m.in. przedstawienie mieszkańcom gminy oferty narzędzi, z których należy skorzystać, aby przy pomocy profesjonalnych służb społecznych pomóc sobie w konkretnej sytuacji, którą uznaje się za krępującą rozwój

naszych możliwości, zagrożenie, dyskomfort, zniewolenie, słowem problem, z którym sami nie damy sobie rady.

Problemy społeczne identyfikujemy na obszarach:

Celem strategii będzie także uznanie, że problemy może rozwiązywać osoba lub instytucja mobilna, która potrafi integrować się na zasadach partnerstwa z innymi podmiotami.

Służby społeczne nie podejmują roli opiekuna, ale pomocnika, choć w wyjątkowych sytuacjach zagrożenia muszą również udzielać pomocy finansowej czy też materialnej. Główne działania jednak kierowane są na aktywizację osób i dostarczanie im możliwości samodzielnego rozwiązywania problemu oraz w stronę profilaktyki. Dostrzeżenie problemu dużo wcześniej i zmobilizowanie sił, aby nie dopuścić do jego wystąpienia przynosi nieocenione korzyści. Edukacja poszerza indywidualne możliwości, integruje społeczność lokalną, podnosi poziom życia, budzi w ludziach nadzieję, poprawia standardy życia i pozwala nam lepiej żyć.

Transformacja ustrojowa i gospodarcza, z którą mieliśmy do czynienia w Polsce spowodowała w społeczeństwie naszym spiętrzenie różnego typu problemów, do których możemy zaliczyć także apatię, wycofanie się z życia publicznego, alienację, syndrom bezradności. Naszej społeczności potrzeba uwolnienia się od kompleksów, poczucia własnej kompetencji i wolnych świadomych

wyborów w szybko zmieniającym się świecie. Potrzeba rozpowszechnienia metod radzenia sobie z problemami.

Zmienność uwarunkowań zewnętrznych, występowanie sprzeczności, a nawet konfliktów interesów i dążeń różnych grup społecznych narzuca pewne zasady w konstruowaniu Strategii Rozwoju Problemów Społecznych, a także podejściu do jej zawartości. Fakt ten stawia również wymagania przed władzami zarządzającymi polityką społeczną. Priorytetem jest postawa negocjatora, bowiem niezwykle istotne jest dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizowanie sytuacji konfliktowych i doszukiwanie się tych cech, które pozwolą na budowanie nowych partnerstw.

Kluczowym zadaniem władz Gminy Jastrzębia jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom, poprzez stworzenie możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które z takich czy innych przyczyn samodzielnie nie są w stanie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe społeczności lokalnej.

Seniorzy niezwykle często borykają się z poczuciem pustki i osamotnienia, poczuciem utraty celu i sensu życia, co często jest powodem pojawienia się stanów lękowych i depresyjnych. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki.

Niedługo staniemy przed koniecznością zmierzenia się ze zmianą sytuacji społeczno-demograficznej. Lokalna polityka społeczna w Gminie Jastrzębia musi uwzględniać narastający problem starzenia się społeczeństwa, zmiany systemu wartości, zmiany w strukturze rodziny, czy też powiększające się obszary zagrożeń funkcjonowania jednostki i rodziny. Seniorzy są źródłem życiowej mądrości, której nabywa się właśnie w upływie lat.

„Nie starzeje się ten, kto nie ma na to czasu”

Można więc przyjąć, że pomoc społeczna będzie podlegać dużym przemianom zarówno w układzie instytucjonalnym, jak i zadaniowym. Rozwój sytuacji społecznej na terenie Gminy będzie ściśle związany z rozwojem ekonomiczno – społecznym społeczności lokalnej.

Dokument zamknięty w konkretne działanie (w części celów szczegółowych) jest jednak stale otwarty i gotowy do zmian w przyszłości, bowiem teraźniejszość i przyszłość jest dynamiczna, a strategia winna nadążać za zmianami, które zachodzą w otaczającej rzeczywistości i w ludziach, bo dla ich potrzeb jest tworzona.

Strategia jest instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji w okresie, na który została napisana tj. 2018-2022. Misja i cele główne wytyczają cele realizacji polityki długofalowej. Konstruując ją kierowano się zasadą partycypacji pragnąc, aby planowane działania sprzyjały przebudowie struktur społecznych w taki sposób, by odzwierciedlały one stosunki społeczne zgodnie z przyjętymi zasadami życia zbiorowego, wartościami i formułą poszerzania uczestnictwa społecznego w życiu publicznym. Uaktywnia się formy przeciwdziałania wszelkim przejawom i warunkom sprzyjającym dyskryminacji, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji. Strategia akcentuje działania i programy służące integracji społecznej i stwarza warunki do jej utrwalania, a także eliminowania i neutralizowania czynników dezintegrujących. Jednym z jej celów jest budowa społeczeństwa obywatelskiego.

ZASADY POLITYKI SPOŁECZNEJ, NA KTÓRYCH OPARTO STRATEGIĘ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE JASTRZĘBIA

1. **Zasada pomocniczości** – władze gminy realizują te zadania, których nie można przekazać innym podmiotom i które winny być wypełnione przez sektor publiczny w imię najszerzej rozumianego interesu publicznego. Pozostałe uprawnienia delegują na najniższe szczeble realizacyjne („tyle państwa, ile to konieczne, ale zarazem tak mało, jak to tylko możliwe”).
2. **Zasada solidaryzmu** – rozłożenie na wszystkich członków społeczności i instytucji gminy obciążeń związanych z takimi zadaniami jak edukacja, bezpieczeństwo, komunikacja, ochrona środowiska, kultura oraz z zagrożeniami, jakie niesie choroba, niepełnosprawność, przestępczość, wykołajenie itp.
3. **Zasada sprawiedliwości i równej dostępności** – akceptacja równości w dostępie do urzędów i infrastruktury społecznej oraz świadczeń i usług publicznych bez względu na cechy położenia społecznego. Akceptacja oczekiwań mieszkańców do zaspokojenia swych potrzeb w obrębie społeczności, wsparcie zwłaszcza w sytuacjach trudnych i dążenie władz do rozwoju infrastruktury społecznej dostosowanej do potrzeb obywatela.
4. **Zasada aktywnego uczestnictwa, zaangażowania społecznego** – włączenie jak największej grupy obywateli w rozwiązywanie istotnych dla społeczności problemów. Współuczestnictwo w życiu społeczności winno sprzyjać edukacji obywatelskiej, konstruowaniu postaw prospołecznych i postrzeganie przestrzeni gminnej jako swojej.
5. **Zasada promowania profilaktyki przed interwencją** – promowanie, preferowanie programów i działań służących usuwaniu przyczyn zagrożeń

bezpieczeństwa ogólnego i socjalnego z ograniczonym stosowaniem doraźnych reakcji na problemy socjalne i ostre formy patologii społecznej.

6. **Zasada ciągłości działania** – gwarantowanie trwałości, jakości, efektywności rozwiązań systemowych służących minimalizowaniu i eliminowaniu źródeł zagrożenia bezpieczeństwa socjalnego.
7. **Zasada jawności i przejrzystości działania podmiotów** – stosowanie ustawy o finansach publicznych i prawa obywatela do bezpieczeństwa, wyboru, dostępu do informacji pozwala na działanie jawne podmiotów realizujących zadania państwa i samorządu na terenie gminy.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

Gmina Jastrzębia przystąpiła do opracowania strategii na podstawie następujących dokumentów:

* ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. – art. 17 (tekst jednolity – Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.)

* ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity - Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 z późn. zm.)

SŁOWNIK POJĘĆ

- **Wizja** – wizja to widzenie przyszłości, odpowiedź na to kim chcemy być, co chcemy osiągnąć. Jest punktem wyjścia do określenia misji.
- **Misja** – sformułowanie misji powinno zawierać odpowiedzi na kilka podstawowych pytań, kim jesteśmy? komu służymy, dlaczego istniejemy, jak realizujemy nasze zamierzenia, jakim etosem kierujemy się? Misja to sens naszego istnienia i działania.
- **Strategia** – jest to całość złożona z refleksji, decyzji i działań mających na celu określenie celów ogólnych, następnie zadań, dokonanie wyboru środków realizacji celów, a w konsekwencji podjęcie i wykonanie określonej działalności, kontrolowanie osiągnięć związanych z jej wykonaniem i realizacją celów. (prof. Wiesław M. Grudzewski)
- **Strategia rozwiązywania problemów społecznych** – jest odpowiedzią władz na problemy społeczne z jakimi borykają się mieszkańcy danej gminy.
- **Analiza SWOT** – metoda analizy strategicznej, jedna z najczęściej stosowanych
 - * Strenght – moc, siła
 - * Weaknesses – słabości
 - * Opportunittes – możliwości
 - * Threats – zagrożenia
- **Cele** – to proponowana zmiana społeczna, to skutek wykonania konkretnych zadań. Muszą dotyczyć problemu, być mierzalne i realne.

MISJA

*„Każdy ma prawo do
szczęścia i swojego miejsca
w społeczeństwie”.*

/Maria Grzegorzewska/

WIZJA PRZYSZŁOŚCI

Człowiek rodzi się i żyje dla przyszłości. Jego naturalnym pragnieniem jest być szczęśliwym, żyć w harmonii ze sobą, środowiskiem i społeczeństwem. Mieszkańcy gminy Jastrzębia mają prawo do życia w miejscu, które uważają za swój dom, troszczą się o niego, czują się w nim bezpiecznie, dokonują wolnych wyborów by poprawiać swój byt i realizować swoje marzenia, mają prawo do godności i poczucia dumy z miejsca na ziemi, w którym żyją. Mają prawo do akceptacji i zaspokojenia swych indywidualnych potrzeb do tolerancji i równouprawnienia w korzystaniu ze wszystkich dóbr kultury i oferty instytucji działających na tym terenie. To, kim jesteśmy określa również środowisko: rodzina, sąsiedzi bliżsi i dalsi, społeczność wsi i gminy. Zauważamy, że wymagania przyszłości wciąż rosną. Świat staje się „globalną wioską” i do wszystkiego można dotrzeć szybciej i łatwiej. Pragniemy pozbyć się kompleksów i podejmować zadania życiowe na zasadach partnerstwa, konkurencyjności i poczucia własnej wartości. Jednak rywalizacja na każdym etapie życia, szybkość zmian technologicznych, praw rządzących życiem politycznym i społecznym, osłabienie wobec wartości, które uznawano za fundamentalne przynoszą zagrożenia dla nas i naszych dzieci.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma być krokiem do przyszłości, w której prawa każdego mieszkańca gminy Jastrzębia będą szanowane, miejsce to będzie przyjazne jego mieszkańcom, zapewni nowoczesną edukację i nowe formy rozwoju, szerszy dostęp do kultury, dobrą opiekę medyczną i socjalną, integrację społeczności lokalnej, poprawi dostępność w korzystaniu z nowoczesnych technologii, zapewni profesjonalną pomoc społeczną i należyty poziom warunków życia, wspierać będzie aktywność społeczną i lokalną przedsiębiorczość. Nasza wizja obejmuje również niepełnosprawnych i inne grupy społeczne, które uznane są za mniejszościowe. Niedoceniony potencjał drzemący w niepełnosprawnych lub grupach marginalizowanych może pomóc pozostałym członkom społeczności lokalnej w integracji, poszerzaniu świadomości i odnajdowaniu swojego miejsca w społeczeństwie. Wizja rozwoju gminy Jastrzębia obejmuje również szczególny świat wartości, który pozwala na akceptowanej drodze rozwoju odnajdywać nasze człowieczeństwo i szczęście.

CHARAKTERYSTYKA TERENU

Rys. nr 1. Położenie na mapie Polski Gminy Jastrzębia.

51°29'48"N 21°14'11"E

Gmina Jastrzębia w województwie mazowieckim.

Mazowsze jest centralnym regionem Polski. Zajmuje ponad 11 proc. terytorium Polski (ponad 35,5 tys. km²) i leży na skrzyżowaniu najważniejszych szlaków komunikacyjnych. Głównymi miastami Mazowsza są: pełniąca funkcję stolicy Warszawa oraz Radom, Płock, Siedlce, Ciechanów i Ostrołęka.

Rys. nr 2. Położenie Gminy Jastrzębia na mapie województwa mazowieckiego.

Region ten jest największym polskim województwem pod względem populacji. Mieszka tu ok. 5,2 mln osób. To miejsce o najmniejszym w kraju bezrobociu i największej liczbie zatrudnionych (ponad 2,5 mln. osób). Statystyczny pracujący mieszkaniec ma nieco ponad 36 lat, jest lepiej wykształcony i zarabia więcej niż osoby zamieszkałe w innych częściach kraju. Większość ludności mieszka w miastach (64 proc.). Głównym skupiskiem jest aglomeracja warszawska (ponad 2,8 mln osób). Zarazem Mazowsze jest największym w Polsce skupiskiem ludności wiejskiej (1,8 mln osób);, co czwarta osoba pracuje w rolnictwie.

Działa tu obecnie prawie pół miliona firm, region wytwarza ponad 20 proc. PKB Polski.

Region ten, a w szczególności aglomerację warszawską, zamieszkują osoby o najwyższych w Polsce dochodach. Przeciętne wynagrodzenie przewyższa o ponad 30 proc. średnią krajową. W Warszawie i jej okolicach ulokowane są największe w Polsce centra handlowe.

Mazowsze jest zagłębieniem ogrodnictwa i sadownictwa. Rozwojowi rolnictwa sprzyja bliskość Warszawy – chłonnego rynku zbytu. Produkcja rolna regionu jest

zapleczem dla sektora przetwórstwa żywności. Potencjał rolny pozostaje jednak ciągle niewykorzystany. Dominują ciągle drobne gospodarstwa, w regionie nadal jest wiele miejsca zarówno dla rozwoju nowoczesnego rolnictwa, jak i związanego z gospodarką rolną przemysłu.

Gmina Jastrzębia w powiecie radomskim

Powiat radomski zajmuje obszar 1.530 km² (153 tys. ha). Usytuowany jest w południowej części województwa mazowieckiego. Zamieszkuje ten teren 150 tys. osób (78,1 proc. ludności stanowią mieszkańcy obszarów wiejskich). Powiat tworzą miasto Pionki, miasto i gmina Iłża, Skaryszew oraz gminy: Gózd, Jastrzębia, Jedlińsk, Jedlnia Letnisko, Kowala, Pionki, Przytyk, Wolanów, Wierzbica, Zakrzew.

Rys. nr 3. Położenie na mapie powiatu radomskiego

Niewątpliwym atutem powiatu jest położenie w centrum subregionu radomskiego, miejscu, w którym krzyżują się strategiczne szlaki komunikacyjne.

Dodatkowym walorem powiatu jest bezpośrednie sąsiedztwo Radomia, największego po Warszawie miasta Mazowsza znaczącego ośrodka akademickiego, handlowego i usługowego. Na terenie powiatu radomskiego znajdują się cenne przyrodniczo obszary. Wiele miejscowości znanych jest ze swych walorów rekreacyjnych i krajobrazowych. Gminy: Pionki, Jastrzębia i Jedlnia Letnisko leżące w części na terenie Puszczy Kozienickiej oraz jej otuliny.

Małe i średnie przedsiębiorstwa w naszym powiecie produkują głównie dla potrzeb lokalnego rynku. Są to m.in. zakłady sektora spożywczego: masarnie, piekarnie, zakłady branży drzewnej, budowlanej i obuwniczej. W powiecie ulokowano w Radomiu i Pionkach podstrefy Tarnobrzelskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Wisłosan oraz podstrefę Specjalnej Strefy Ekonomicznej Starachowice w Iłży. Powiat dysponuje wieloma terenami pod inwestycje.

Stopa bezrobocia wg danych GUS na grudzień 2017 r. w powiecie radomskim wynosiła 19%, województwie mazowieckim 5,6%, w Polsce 6,6%.

Przez teren powiatu przebiegają szlaki kolejowe w kierunku: wschód – zachód (Lublin – Łódź) i północ – południe (Warszawa – Kraków). Ważniejszymi stacjami kolejowymi są: Pionki, Jedlnia Letnisko, Wolanów, Lesiów, Bartodzieje. (Na podstawie informatora powiatu radomskiego).

Około 15 km od miasta powiatowego Radom.

Gmina Jastrzębia jest gminą rolniczą średnio intensywną o powierzchni 8.976 ha. 30% terenu gminy położone jest w strefie chronionej Kozienickiego Parku Krajobrazowego. Obszar ten odznacza się ciekawym ukształtowaniem powierzchni oraz znaczną ilością cieków wodnych (m.in. rzeka Radomka, Pacynka).

W miejscowościach Wola Owadowska i Goryń położonych częściowo w otulinie Kozienickiego Parku Krajobrazowego znajduje się udokumentowane, nie eksploatowane złoża węgla brunatnego. Gmina jest w całości zwodociągowana. 90% dróg to drogi asfaltowe.

Rys. nr 4. Położenie na mapie Gminy Jastrzębia

Gmina to nie tylko jej centrum, licząca prawie tysiąc mieszkańców wieś Jastrzębia, lecz łącznie 19 sołectw położonych po obydwu stronach spokojnej w tych stronach rzeki Radomki:

Jastrzębia
Dąbrowa Jastrzębska
Mąkosy Nowe
Mąkosy Stare
Lewaszówka
Goryń
Wola Goryńska
Wolska Dąbrowa
Olszowa
Bartodzieje
Wojciechów
Wola Owadowska
Owadów
Wólka Lesiowska
Kolonia Lesiów
Lesiów
Kozłów
Dąbrowa Kozłowska
Brody

„Pierwszą historyczną wzmiankę o Jastrzębi mamy z 1191 roku w tym czasie, bowiem Kazimierz Sprawiedliwy dziesięcinę z niej i sąsiednich Mąkos(„Mancosino”) przeznaczył na uposażenie prelatów w kolegiacie sandomierskiej – Jastrzębia oddawała ja tam...” – pisze w monografii swej rodzinnej wioski Kazimierz Mróz.(Jastrzębia, Warszawa 2002r.).

A zatem główna wieś gminy posiada monografię, co rzadko spotkać, tak w powiecie jak i w świecie, a co z tym faktem łączy się, gmina może poszczycić się wyjątkowym wzorem nauczyciela, społecznika, aktywisty i badacza, którego uhonorowała nadając jego imię największej szkole na terenie gminy - Zespołowi Szkolno-Przedszkolnemu w Jastrzębi. Poszukiwania archeologiczne dokonane w 1902 i 1903r. pozwalają zaliczyć Jastrzębie do szeregu najdawniejszych osad ludzkich na ziemiach polskich. Miejsce to więc posiada skarb, jakim jest bogata historia związana z dziejami państwa, ale także swój własny charakter tworzony przez znaczących dla tych terenów mieszkańców i ich zaangażowanie by podnieść jej

znaczenie w regionie i uczynić coraz bardziej atrakcyjną dla jej obecnych i przyszłych mieszkańców.

D I A G N O Z A

Struktura demograficzna społeczności lokalnej.

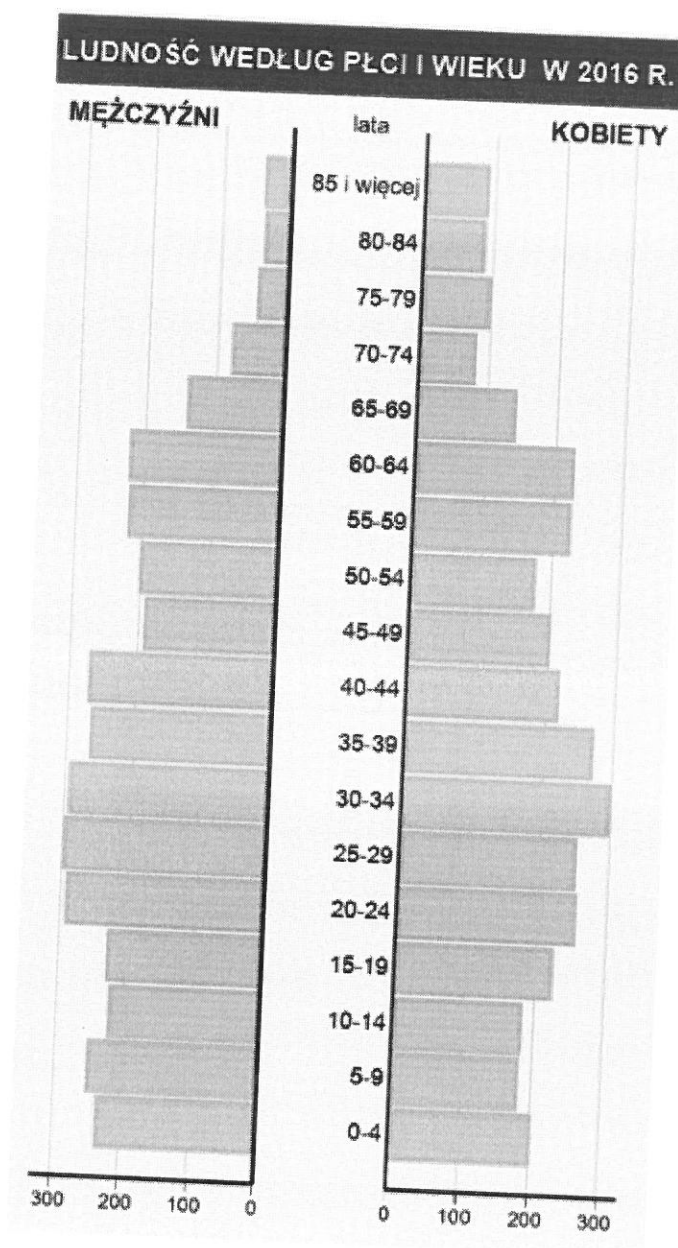
Tab. nr 1. Struktura demograficzna społeczności lokalnej gminy Jastrzębia.

Rok	2008 (stan na 31.12.2008r.)	2012 (stan na 31.12.2012r.)	2016 (stan na 31.12.2016r.)
Liczba mieszkańców	6673	6784	6995
w tym: - kobiet	3283 (49%)	3347 (49%)	3455
- mężczyzn	3390 (51%)	3437 (51%)	3540
Liczba urodzeń	93	76	98
Liczba zgonów	58	62	61
Liczba zawieranych małżeństw	73	88	81

Źródło: Dane Urzędu stanu cywilnego Gminy Jastrzębia.

Z analizy danych demograficznych zauważamy, że liczba mieszkańców na terenie gminy rośnie. Nie jest to wzrost znaczący, jednak tendencja wzrastająca utrzymuje się. Udział kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie mieszkańców jest zrównoważony, tylko nieznacznie (ok. 2%) zaznacza się przewaga mężczyzn. Roczna liczba urodzeń przekracza liczbę zgonów, co ma wpływ na tendencję odmładzania społeczności lokalnej, ale nie jest to wysoka różnica. Poniższy rysunek wizualizuje ludność wg płci i wieku.

Rys. nr 5. Gmina Jastrzębia, Ludność wg płci i wieku

Źródło: dane GUS,

https://warszawa.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_mazowieckie/portrety_gmin/radomski/1425042_jastrzebia.pdf, dn. 15.01.2018 r.

W gminie Jastrzębia według danych statystycznych na koniec roku 2016 było 1296 mieszkańców w wieku powyżej 60 roku życia. Stanowi to 18,5 % ogólnej liczby mieszkańców na koniec 2016 roku.

Tab. nr 2. Struktura ludności gminy Jastrzębia według wieku i płci (stan na dzień 30.11.2017r.)

Wiek	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
0 – 2 lata	139	140	279
3 lata	38	61	99
4 – 5 lat	95	61	156
6 lat	41	40	81
7 lat	46	40	86
8 – 12 lat	255	193	448
13 – 15 lat	131	95	226
16 – 17 lat	75	88	163
18 lat	45	46	91
19 – 60 lat	2338	0	233
19 – 65 lat	0	2001	2001
> 60 lat	325	0	325
> 65 lat	0	698	698
Ogółem	2528	3463	6991

Źródło: Dane Urzędu Stanu Cywilnego Urzędu Gminy Jastrzębia.

Największa grupa mieszkańców gminy znajduje się w wieku produkcyjnym (18-65 dla mężczyzn i 18-60 dla kobiet).

Dużą grupę stanowią emeryci i renciści (osoby w wieku poprodukcyjnym). Stanowią 12,8% mieszkańców gminy Jastrzębia.

Tab. nr 3. Ludność gminy Jastrzębia według miejsca zamieszkania

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców na dzień 31.12.2016 r.	Liczba mieszkańców na dzień 30.11.2017 r.
1.	Bartodzieje	469	478
2.	Brody	97	93
3.	Dąbrowa Jastrzębska	433	446
4.	Dąbrowa Kozłowska	345	336
5.	Goryń	277	279
6.	Jastrzębia	1082	1060
7.	Kolonia Lesiów	493	492
8.	Kozłów	561	558
9.	Lesiów	593	598
10.	Lewaszówka	102	106
11.	Mąkosy Nowe	218	216
12.	Mąkosy Stare	436	437
13.	Olszowa	136	141
14.	Owadów	579	590
15.	Wojciechów	273	290
16.	Wola Goryńska	248	249
17.	Wola Owadowska	267	267
18.	Wolska Dąbrowa	104	104
19.	Wólka Lesiowska	282	292
Ogółem:		6995	7032

Najwięcej mieszkańców w gminie zamieszkuje w Jastrzębi, Lesiowie, Owadowie i Kozłowie, a najmniej w Brodach, Olszowie, Wolskiej Dąbrowie i Lewaszówce.

Sytuacja i tendencje na lokalnym rynku pracy

Gmina Jastrzębia charakteryzuje się niskim na tle powiatu poziomem przedsiębiorczości liczoną jako liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności. Wskaźnik ten dla gminy wyniósł w 2015 r. 593 podmioty wobec 698 w powiecie i 728 w województwie. Według danych za rok 2012 na terenie gminy Jastrzębia zarejestrowano 344 podmioty gospodarcze. Na koniec 2016 roku na terenie gminy zarejestrowanych było 287 podmiotów gospodarczych. Najwięcej podmiotów zarejestrowanych jest w następujących branżach:

W dalszym ciągu najwięcej podmiotów zarejestrowanych jest w usługach budowlanych i tu nastąpił również największy wzrost w latach 2012-2016. (Źródło: Centralna ewidencja i informacja działalności gospodarczej, „Raport gminy o przedsiębiorcach na terenie gminy pod względem rodzaju wykonywanej działalności”, dn. 22.12.2017 r.)

Największą grupę mieszkańców Gminy stanowią osoby utrzymujące się z pracy najemnej, drugą grupę stanowią utrzymujący się z emerytur oraz porównywalną osoby czerpiące dochód z gospodarstwa rolnego. Należy zaznaczyć, że Gmina Jastrzębia ze względu na położenie, posiadane zasoby, niewielką ilość

zakładów pracy, należy do Gmin rolniczych, zatem należy stwierdzić, że głównym źródłem utrzymania mieszkańców jest praca najemna co może sugerować, iż działalność rolnicza nie daje możliwości utrzymania się z powodów, które mają swoje usytuowanie miejscowe lub sięgają głębiej do tendencji gospodarczych państwa i polityki rządu wobec rolnictwa. Pokażna liczba osób utrzymujących się z emerytury to świadectwo starzejącego się społeczeństwa, może to również sugerować, że poziom zamożności nie jest wysoki, ponieważ wysokość świadczeń emerytalno-rentowych jest bardzo niska, a potrzeby ludzi w wieku poprodukcyjnym zwiększają się jeśli rozpatrywać je pod kątem potrzeby utrzymania dobrego stanu zdrowia.

Większą grupę wśród utrzymujących się z emerytur stanowią kobiety, bo 22% ogółu swojej grupy, grupa mężczyzn utrzymująca się z podobnego źródła to 14% swojego przedziału. Sytuacja z rentą jako głównym źródłem utrzymania ma się podobnie; 18% kobiet i 6% mężczyzn. Największą grupę utrzymujących się z gospodarstwa rolnego stanowią osoby w przedziale wiekowym od 40 do 49 lat (dane GUS).

Tab. nr 4. Wielkość gospodarstw rolnych

Nazwa obrębu	Liczba gospodarstw ogółem	Powierzchnia gospodarstw ogółem	Liczba gospodarstw w grupach obszarowych					
			0,01- 0,99 ha	1,00- 4,99 ha	5,00- 9,99 ha	10,00- 14,99 ha	15,00- 49,99 ha	Powyżej 50,00 ha
Gmina Jastrzębia	4405	6797,0908	1805	2042	436	104	18	0

Źródło: Urząd Gminy Jastrzębia, Referat Infrastruktury.

Na terenie Gminy Jastrzębia największą część stanowią gospodarstwa rolne o powierzchni od 1 do 5ha użytków rolnych (487 gospodarstw), drugą grupę porównywalną ilościowo stanowią gospodarstwa o powierzchni od 5 do 10ha użytków rolnych (289 gospodarstw). Oznacza to że, ponad 50% wszystkich gospodarstw to gospodarstwa małe, a tylko 235 ogółu gospodarstw stanowią gospodarstwa powyżej 10 ha. Stosunkowo dużo, bo 136 gospodarstw obejmuje powierzchnię do 1ha użytków rolnych. Posiadanie gospodarstwa rolnego o tak niewielkiej powierzchni nie może stanowić wystarczającego źródła utrzymania, dlatego też ponad 43% mieszkańców utrzymuje się z pracy najemnej jako głównego źródła utrzymania. W przeważającej mierze użytkownikami gospodarstw rolnych są mężczyźni. W każdym przedziale obszarowym najwięcej użytkowników przypada na wiek od 40 do 49 roku życia.

Najmniejszą grupę użytkowników stanowią osoby w przedziale wiekowym 60-64 lata.

Bezrobocie

Tab. nr 5. Bezrobotni zarejestrowani w tym podział na kobiety

Rok	2006	2012	2014	2015	2016
Liczba bezrobotnych					
ogółem	680	631	557	516	436
w tym kobiety	381	282	273	231	219
udział procentowy kobiet	56	45	49	45	50

Według danych PUP-Radom

Tab. nr 6. Bezrobotni zarejestrowani wg stanu na koniec II półrocza 2017 roku.

Zarejestrowani bezrobotni							
Gmina	Razem	Kobiety	Będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Do 30 roku życia	W tym do 25 roku życia	Powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
Jastrzębia	352	178	314	114	50	87	222

Źródło: „Informacje o stanie i strukturze bezrobocia w PUP Radom” oraz „Sprawozdania o rynku pracy” rok – 2017, załącznik 7 do sprawozdania MRPiPS – 01, Bezrobotni według gmin, <http://pupradom.pl/?id=331>, dn. 29.12.2018 r.

Tab. nr 7. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci.

Rok	ogółem	mężczyźni	kobiety
2016	10,0%	9,2%	11,0%
2015	11,8%	12,1%	11,6%
2014	12,9%	12,1%	13,7%
2013	15,0%	15,4%	14,6%
2012	14,8%	15,2%	14,4%
2011	14,2%	13,9%	14,6%

Źródło: Bank danych lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>, dn. 18.12.2018 r.

Analiza danych Powiatowego Urzędu Pracy w Radomiu oraz danych Banku danych lokalnych GUS pozwalają na ustalenie tendencji, jakie występują na terenie gminy. Obserwujemy zmniejszenie się udziału procentowego bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym z 14,2 % w 2011r. Do 10 % w 2016 roku.

Sytuacja mieszkaniowa i infrastruktura

Tab. nr 8. Gospodarka komunalna i mieszkaniowa

	Wymiar	Jednostka miary	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	wodociąg	%	82,6	83,0	83,8	84,0	84,0	90,3	90,6
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	kanalizacja	%	4,0	7,0	7,0	7,0	7,0	37,0	38,5
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	gaz	%	0,4	0,6	0,6	0,8	0,9	0,8	0,9
Budynki mieszkalne w gminie		-	-	-	1 676	1 723	1 772	1 823	1 863
Mieszkania wyposażone w instalacje	wodociąg	%	79,7	80,0	86,0	88,7	89,0	89,4	89,6
Mieszkania wyposażone w instalacje	łazienka	%	57,3	57,7	62,4	71,1	71,8	72,7	73,3
Mieszkania wyposażone w instalacje	centralne ogrzewanie	%	54,4	54,9	56,0	60,4	61,4	62,5	63,4
Zasoby mieszkaniowe	mieszkania	-	1 659	1 676	1 717	1 822	1 868	1 925	1 968
Zasoby mieszkaniowe	powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	135 510	137 721	142 867	156 525	162 086	169 869	175 654
Zasoby mieszkaniowe	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m2	81,7	82,2	83,2	85,9	86,8	88,2	89,3
Zasoby mieszkaniowe	przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m2	21,4	21,4	21,9	23,4	24,1	24,9	25,2
Zasoby mieszkaniowe	mieszkania na 1000 mieszkańców	-	261,4	260,2	263,3	272,8	277,5	281,8	282,2
Zasoby mieszkaniowe	przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	-	3,81	3,82	3,87	3,99	4,01	4,06	4,09
Zasoby mieszkaniowe	przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	-	3,83	3,84	3,80	3,67	3,60	3,55	3,54
Zasoby mieszkaniowe	przeciętna liczba osób na 1 izbę	-	1,00	1,01	0,98	0,92	0,90	0,87	0,87

Źródło: Bank danych lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>, dn. 28.12.2017 r.

Rośnie ilość mieszkań (w 2004 roku - 135510 natomiast w roku 2016 - 1968) jak i powierzchnia użytkowa tych mieszkań (rok 2004 - 135 510 m², rok 2016 - 175 654 m²). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wzrosła od roku 2004 z 81,7 do 89,3 w roku 2017. Liczba izb w jednym mieszkaniu wzrosła od 3,81 w roku 2004 do 4,09 w 2016 roku. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności: 82,6 % ludności w 2004 roku ludności korzystało z wodociągu natomiast w 2016 roku już 90,6%; 4,0% ludności w 2004 roku korzystało z kanalizacji natomiast w 2016 roku 0,9%, z gazu w 2004 roku korzystało 0,4 % a w 2016 roku 0,9%.

Tab. nr 9. Infrastruktura mieszkaniowa

Rok	Budynki mieszkalne	Lokalne mieszkaniowe	Lokale socjalne	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań - Wodociągi - Łazienka - Centralne ogrzewanie
2016	1863	1968	7	89,3 m	89,6 73,3 63,4

Źródło: Bank danych lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>, dn. 16.12.2017 r.

Teren Gminy Jastrzębia zabudowany jest w większości budynkami jednorodzinnymi. Ponadto znajdują się tu mieszkania będące własnością Gminy – 5, skarbu państwa – 2, wspólnoty mieszkaniowej – 53 i pozostałych podmiotów – 3, liczba lokali socjalnych wynosi 7. Najwięcej budynków stanowią te wybudowane w latach 1945-1970, bo 474 budynki (na 1464 budynki zamieszkałe stale – ogółem), następna grupa to budynki wybudowane w przedziale 1979-1988 (393 budynki) i w latach 1989-2002 – 284 budynki.

Najwięcej mieszkań posiada metraż od 60 do 79 m² powierzchni użytkowej (356 na 1464 budynki zamieszkałe stale). Drugą dużą grupę stanowią mieszkania o powierzchni od 80-99 m² (303 budynki), najmniej występuje mieszkań o powierzchni 200 m² i więcej, bo 33. Metraż poniżej 30 m² posiada 39 budynków. Zasób budynków w większości wyposażony jest w wodociąg z sieci lub lokalny, tj. 1.196 budynków. Ustęp splukiwany posiada jednak 823 budynki w tym w 100% do urządzenia lokalnego,

ponieważ brak sieci odprowadzającej ścieki na terenie Gminy. Podobnie wygląda wyposażenie w łazienkę (860 mieszkań w tym 791 wyposażonych w ciepłą wodę). Mieszkańcy w większości (1.229 budynków) korzystają z gazu z butli, ponieważ teren Gminy nie jest zgazyfikowany. Niewiele ponad połowę mieszkań posiada indywidualne centralne ogrzewanie (759 mieszkań), pozostałe budynki ogrzewane są z pieca i 55 mieszkań posiada zbiorowe centralne ogrzewanie, które jest własnością Gminy (Dane GUS).

W 2016 roku w gminie Jastrzębia oddano do użytku 28 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 4,01 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Wśród mieszkań o przeznaczeniu indywidualnym 100,0% zostało przeznaczonych na użytek własny, a 0,0% na sprzedaż lub wynajem. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Jastrzębia to 5,68 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa mazowieckiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2016 roku w gminie Jastrzębia to 144,40 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa mazowieckiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. (Źródło: GUS, 31.XII.2016)

Opieka zdrowotna

W gminie Jastrzębia w 2017 r. funkcjonowały cztery placówki podstawowej opieki zdrowotnej : Poradnie Medycyny Rodzinnej, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Praktyka Lekarza Rodzinnego oraz Przychodnia Specjalistyczna w Jastrzębi. Przychodnie oferują bezpłatną opiekę medyczną w ramach podpisanej umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia. Lekarze pracujący posiadają specjalizacje z chorób wewnętrznych, pediatrii, medycyny ogólnej i medycyny rodzinnej oraz neurologii, ortopedii. Jeden Zakład Opieki Zdrowotnej świadczy usługi rehabilitacji. W Ośrodkach Zdrowia można skorzystać według potrzeb z aparatu USG, aparatu EKG, spirometru. Można wykonać podstawowe badania typu morfologia krwi, badanie moczu itp. Usługi lekarskie obejmują także wizyty domowe oraz higienę szkolną w placówkach znajdujących się na terenie Gminy. Szkoły objęte są także opieką pielęgniarską. Zakłady prowadzą programy profilaktyczne, m.in. profilaktykę próchnicy

w szkołach oraz chorób układu krążenia, profilaktyka gruźlicy, profilaktyka nowotworów głowy i szyi. Bezpośrednio na terenie gminy udostępniane są zabiegi rehabilitacyjne.

W ramach zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. "Osoby przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są obowiązane na zasadach określonych w ustawie do:

1) poddawania się badaniom sanitarno-epidemiologicznym, w tym również postępowaniu mającemu na celu pobranie lub dostarczenie materiału do tych badań; 2) poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym w ramach Narodowego Programu Szczepień Ochronnych".

Szczepienia dla dzieci są podzielone na szczepienia obowiązkowe (bezpłatne dla rodziców) i szczepienia zalecane (rodzice muszą za nie zapłacić). Coraz silniejsze w Polsce ruchy antyszczepionkowe przekonują, żeby nie szczepić dzieci z uwagi na zdarzające się niepożądane odczyny poszczepienne. Jednak zawsze przed podaniem szczepionki dziecko jest dokładnie zbadane przez lekarza. Rodzic powinien też przed szczepieniem przeczytać ulotkę dołączoną do preparatu.

W Gminie Jastrzębia zdarzają się pojedyncze przypadki braku szczepień. Zaniedbania obowiązku poddania szczepieniom ochronnym dzieci są zgłaszane do Sanepidu.

Na terenie Gminy znajduje się jeden punkt apteczny w miejscowości Jastrzębia, usytuowany bardzo blisko zakładów opieki zdrowotnej. Także ten punkt jest przystosowany do osób niepełnosprawnych.

Gabinet stomatologiczny usytuowany jest na piętrze budynku, w którym mieści się apteka. Usługi dostępne są w zakresie ubezpieczenia, jak też prywatnie.

Z pewnością do niedoborów opieki zdrowotnej na terenie Gminy Jastrzębia należy zaliczyć ograniczony zakres usług specjalistycznych oraz długi termin oczekiwania na wizytę u specjalisty.

Kultura i sport

W gminie Jastrzębia prężnie działa Gminna Biblioteka Publiczna w Jastrzębi z trzema filiami w miejscowościach Bartodzieje, Mąkosy Stare, Lesiów. Biblioteka służy rozwijaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców gminy, upowszechnianiu wiedzy i nauki, rozwijaniu kultury. Realizując swoje statutowe zadania Gminna Biblioteka Publiczna w Jastrzębi w roku 2017 była organizatorem na terenie gminy ogólnokrajowej akcji „Noc Bibliotek” i „Narodowe Czytanie”. Organizuje również spotkania autorskie i wystawy oraz zajęcia wakacyjne dla dzieci. Inne zadania z zakresu kultury realizuje biblioteka we współpracy z Urzędem Gminy. Realizują dwie cykliczne imprezy kulturalne tj. „Rodzinną Majówkę” oraz Gminne Dożynki. Działalność kulturalna na rzecz społeczności szkolnych i lokalnych realizują również placówki oświatowe, które we współpracy z gminą, jednostkami oświaty i stowarzyszeniami organizują lokalne imprezy kulturalne. Zadania w obszarze kultury gmina Jastrzębia powierza również działającym aktywnie organizacjom pozarządowym. W ramach otrzymywanych dotacji na terenie gminy tworzą się i rozwijają zespoły ludowe, do których należą: „Bartodziejaki”, „Raz na ludowo” z Lesiowa oraz „Owadowianki”. Zespoły te wzbogacają gminne wydarzenia i promują gminę Jastrzębia poza jej terenem. Z dotacji organizowane są również lokalne pikniki i festyny podtrzymujące tradycje i zwyczaje ludowe oraz wydarzenia o charakterze sportowo – rekreacyjnym. Niektóre z nich wpisały się na stałe w kalendarz imprez kulturalnych gminy.

Główną działalność sportową na terenie gminy realizuje klub sportowy „Akcja Jastrzębia” zrzeszający piłkarzy, w tym grupy juniorów. Gmina Jastrzębia we współpracy ze szkołami i Komisją ds. sportu corocznie organizuje szereg konkursów i zawodów sportowych takich jak:

- Halowy Turniej piłki nożnej o puchar Wójta i Rady Gminy Jastrzębia.
- Gminny Turniej Tenisa Stołowego.
- Gminny Turniej mini hokeja.
- Gminne zawody w piłce siatkowej – turniej sołectw.
- Gminne zawody w pływaniu.
- Gminny turniej w piłce nożnej szkół podstawowych „Piłkarskie piątki”.

Zasoby transportowe i komunikacyjne

Połączenie transportowe mieszkańców gminy z najbliższym miastem Radomiem zapewnia Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Radomiu linia „L”. Do miejscowości Kozłów dojeżdża również autobus komunikacji miejskiej z Radomia linia „18”. Połączenia te nie zaspakajają jednak w pełni potrzeb mieszkańców, a ponadto znajdują się miejscowości, z którymi nie ma żadnego połączenia. Przez teren gminy przechodzi linia kolejowa nr 8. W miejscowości Lesiów oraz Bartodzieje znajdują się stacje PKP. W gminie użytkowane są dwa autobusy przeznaczone głównie do transportu dzieci szkolnych. Komunikację uzupełnia również bus dla niepełnosprawnych obsługujący głównie dowóz dzieci niepełnosprawnych z terenu gminy do szkół poza jej granice. Autobusy są własnością gminy.

Stan bezpieczeństwa

Zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa na terenie Gminy Jastrzębia jest jednym z głównych priorytetów władz gminy. Mając na uwadze bezpieczeństwo mieszkańców naszej gminy oraz innych osób przebywających na jej terenie, został opracowany „Program Zapobiegania Przestępczości oraz Utrzymania Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli w Gminie Jastrzębia na lata 2017-2020”, w ramach którego wszystkie podmioty bezpośrednio i pośrednio odpowiedzialne za bezpieczeństwo będą działać wspólnie w sposób zorganizowany. Skoordynowane działania i integracja sił na rzecz bezpieczeństwa pozwoli poprawić jego stan oraz utrzymać ład i porządek na terenie gminy.

W Jastrzębi znajduje się Posterunek Policji podległy pod Komisariat Policji w Jedlińsku. Kadra policyjna zajmuje się nie tylko interwencjami i monitorowaniem terenu, ale także we współpracy z gminą, podejmuje działalność profilaktyczną i prewencyjną w formie spotkań z mieszkańcami m. in. organizowanie spotkań edukacyjnych dla seniorów z przedstawicielami KMP w Radomiu w ramach akcji „Bezpieczny senior”, debat społecznych, oraz prelekcji w szkołach: „Bezpieczeństwo w drodze do i ze szkoły” oraz „Znajomość przepisów ruchu drogowego” w tym umiejętność wzywania pomocy, „udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej” „bezpieczeństwo w czasie weekendów oraz ferii i wakacji szkolnych”.

W ramach bezpieczeństwa pn. „Poprawa lokalnego systemu bezpieczeństwa poprzez zainstalowanie systemu monitoringu i oznakowania drogowego” realizowany jest z udziałem środków zewnętrznych „Rządowy program ograniczania przestępczości i

aspóecznych zachowań "RAZEM BEZPIECZNIEJ" zamontowano rejestratory i 25 kamer przy obiektach i miejscach u¿ytecznoœci publicznej. Monitoringiem wizyjnym objête zostały: Urzãd Gminy, œwietlica wiejska i OSP, budynek Gminnej Biblioteki Publicznej i placówki medycznej oraz skrzy¿owanie dróg powiatowych przejœcia dla pieszych. Druga czêœć monitoringu wizyjnego obejmuje teren rekreacyjnym (przy zbiorniku wodnym) oraz plac szkolny w Jastrzêbi. W ramach projektu zamontowano równie¿ aktywne znaki drogowe na wjeździe do Jastrzêbi od strony Radomia oraz przy przejœciu dla pieszych w centrum tej miejscowoœci.

W szczególnych sytuacjach mieszkańcy mogã równie¿ korzystaæ z pomocy Komendy Miejskiej Policji w Radomiu, dotyczy to ka¿dego rodzaju interwencji.

W gminie Jastrzêbia prowadzã działalnoœæ cztery Jednostki Ochotniczej Stra¿y Po¿arnej, których statutowymi zadaniami sã ochrona przeciwpo¿arowa. Jednostka OSP Jastrzêbia zrzesza 21 strażaków w tym 3 z zawodowym przygotowaniem. Podejmowane sã działania profilaktyczno-edukacyjne w tym promocja zawodu strażaka, Jednostka prowadzi wœród młódzie¿y szkolnej pogadanki oraz pokazy sprzêtu przeciwpo¿arowego i demonstracja u¿ycia.

Od kilku lat nale¿y do Krajowego Systemu Ratowniczego, dysponuje sprzêtem, który spełnia unijne wymagania. Podstawowe potrzeby w ramach osprzêtowania i wyposa¿enia stra¿nicy sã zaspakajane, jednak kierownictwo wciã¿ podejmuje zabiegi o poprawê warunków, sprzêtu i modernizacjê.

W 2017 roku zorganizowana została w Jastrzêbi debata na temat bezpieczeñstwa. Potrzeby i główny problemy w zakresie bezpieczeñstwa zostały sformułowane nastêpujãco:

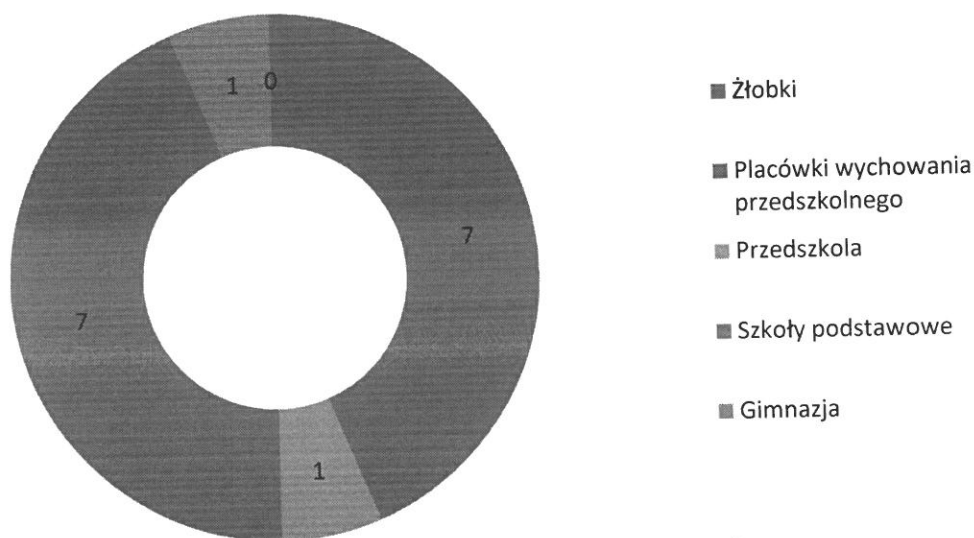
1. Zwiêkszenie iloœci patroli w miejscowoœci Owadów z uwagã na przekraczanie prêdkoœci przez kierujãcych (rozwa¿enie wprowadzenia ograniczenia prêdkoœci)
2. Wprowadzenie zakazu parkowania pojazdów przy cmentarzu w miejscowoœci Wojciechów i zwiêkszenie iloœci patroli w okolicy cmentarza.

3. Zwiększenie ilości patroli na trasie Dąbrowa Kozłowska – Kozłów ze szczególnym zwróceniem uwagi na pieszych
4. Przekraczanie dozwolonej prędkości na terenie gm. Jastrzębia (zwiększenie ilości patroli WRD na terenie gminy)
5. Nieprawidłowe parkowanie na pasie zieleni przy sklepach.
6. Budowa chodnika na trasie Mąkosy Nowe – Lewaszówka oraz oznaczenie przejścia dla pieszych przy cmentarzu w Jastrzębi.

Sytuacja edukacyjna

W gminie Jastrzębia znajduje się dziewięć placówek edukacyjnych. Jest to sześć publicznych szkół podstawowych, jedna niepubliczna szkoła podstawowa, jedno publiczne gimnazjum i jedno publiczne przedszkole. W miejscowości Jastrzębia funkcjonuje największa szkoła podstawowa i przedszkole oraz gimnazjum. Placówki mieszczą się w kompleksie budynków przylegających do siebie w centrum miejscowości.

Rys. nr 6. Placówki edukacyjne 2016/2017 na terenie Gminy Jastrzębia

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Jastrzębia na lata 2017-2022

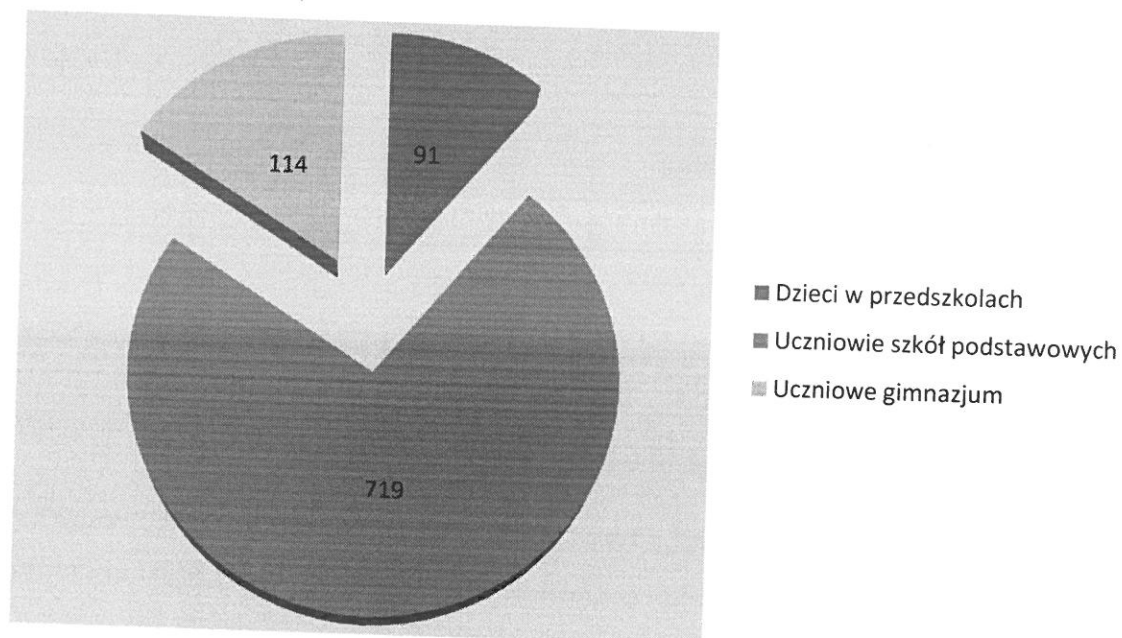
Szkoły realizują programowe kształcenia oraz zajęcia edukacyjne obowiązkowe i dodatkowe zgodnie z obowiązującymi ramowymi planami nauczania. Gmina Jastrzębia posiada wykwalifikowaną kadrę nauczycielską w tym 55 pracowników kadry nauczycielskiej dyplomowanych, 17 osób mianowanych, 18 kontraktowych, 5 stażystów (źródło danych – zestawienie zbiorcze z dnia 17.04.2018 r). Opiekę nad dziećmi sprawowało 90 nauczycieli, przy udziale dwóch sekretarzy szkół i 20 pracowników(woźne, kucharki, pomoc nauczyciela). Zgodnie z przepisami nauczyciele mają możliwości podnoszenia swoich kwalifikacji w ramach środków finansowanych zagwarantowanych w budżecie. W większości szkół kadra nauczycielska podnosi swoje kwalifikacje, m.in. w następujących formach:

1. Studia podyplomowe – wychowanie fizyczne z korektywą, matematyka, przyroda, historia, wychowanie przedszkolne, pedagogika opiekuńczo – wychowawcza, pedagog szkolny.
2. Kursy kwalifikacyjne – bibliotekoznawstwo, logopedia, doradztwo zawodowe, wiedza o społeczeństwie, oligofrenopedagogika.

W 2017 r. szkoły liczyły 925 uczniów, obecnie w 2018 r. szkoły liczą łącznie 924 uczniów, nie mniej jednak zainteresowanie placówkami edukacyjnymi na terenie Gminy Jastrzębia nadal jest duże. Szkoła Podstawowa w Jastrzębi posiada stołówkę,

która przygotowuje gorące posiłki dla wszystkich objętych dożywianiem uczniów na terenie gminy, które są przewożone do poszczególnych punktów szkolnych.

Rys. nr 7. Ilość uczniów w placówkach edukacyjnych 2017/2018

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Jastrzębia na lata 2017-2022

Większość szkół na terenie gminy Jastrzębia posiada sale gimnastyczne i boiska, standard jest dostosowany do miejscowych możliwości. Infrastruktura na terenie Gminy Jastrzębia cały czas się rozwija, obecnie powstaje kolejne boisko na terenie Gminy Jastrzębia, dzięki różnym źródłom pozyskiwania zaplecza finansowego.

Obiekty sportowe w poszczególnych szkołach

	Sala Gimnast.	Hala Sportowa	Boisko	Plac zabaw	Siłownie terenowe
PSP Lesiów	1	-	1	1	1
PSP Kozłów	-	-	1	1	1
PSP Wola Goryńska	-	-	1	1	-

PSP Mąkosy Stare	-	-	2	1	-
PSP Bartodzieje	1	-	1	1	-
ZSP Jastrzębia	1	dostęp	2	1	-
Gimnazjum	-	1	1	-	-
Razem	3	2	8	6	2

Zródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych w Gminie Jastrzębia 2016/2017

Szkoły posiadają pracownie komputerowe i dostęp do Internetu. We wszystkich placówkach organizowane są koła zainteresowań. Gmina Jastrzębia korzysta z różnych projektów edukacyjnych:

1. Narodowy Program Rozwoju czytelnictwa
2. Książki naszych marzeń
3. Aktywna Tablica
4. 0,40% rezerwy subwencji oświatowej
5. E – dziennik (dziennik elektroniczny)

Każda z nich oferuje dosyć duży wachlarz propozycji. W ramach zajęć pozalekcyjnych, szkoły organizują wolontariat, jako jeszcze jedną propozycję zaangażowania społecznego dla dzieci i młodzieży. W Placówkach szkolnych na terenie Gminy Jastrzębia nie zaobserwowano znacznych kontaktów uczniów z alkoholem, narkotykami, czy incydentów przemocy, podobnie jest z czynami karalnymi. Z pewnością środowisko wiejskie jest czynnikiem, który zmniejsza zagrożenie różnymi dysfunkcjami, a niewielka w porównaniu z miejskim liczba uczniów w szkołach pozwala na szybką reakcję i przeciwdziałanie problemom wychowawczym.

Tab. nr 10. Problemy społeczne w szkołach na terenie gminy Jastrzębia.

Nazwa szkoły	Czy zaobserwowa- no kontakt uczniów z alkoholem?	Czy zaobserwowa- no kontakt uczniów z papierosami?	Czy zaobserwowa- no kontakt uczniów z narkotykami?	Czy zaobserwowa- no incydent przemocy?	Czy zaistniały incydenty kradzieży w szkole?	Czy interweni- owała policja?
P.S.P. w Jastrzębi	nie	nie	nie	nie	nie	nie
P.S.P. w Lesiowie	nie	nie	nie	nie	nie	nie
P.S.P. w Kozłowie	nie	nie	nie	tak	nie	tak
P.S.P. w Mąkosach Starych	nie	nie	nie	nie	nie	nie
N.S.P. w Owadowie	nie	nie	nie	tak	nie	nie
P.S.P. w Bartodziejach	nie	nie	nie	nie	nie	nie
P.S.P. w Woli Goryńskiej	nie	nie	nie	tak	nie	tak
P.G w Jastrzębi	nie	tak	nie	nie	nie	nie

Dzieci w każdym wieku wymagają opieki, troski i zainteresowania osób dorosłych, w pierwszym rzędzie rodziców i innych członków rodziny. Ważnym elementem wychowania jest środowisko rówieśnicze i instytucje, z którymi się styka, rozwijając swoje umiejętności. W każdym okresie życia dziecko wymaga innych umiejętności wychowawczych ze strony opiekunów, ale też oczekuje charakteru komunikacji dostosowanego do jego poziomu. Szkoły na wsi tradycyjnie pełnią rolę ośrodków rozwoju wsi, miejsca edukacji ale i wydarzeń kulturalnych, sportowych, miejsca spotkań.

Stan i możliwości pomocy społecznej

Struktura Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębi jest na bieżąco dostosowywana do zmian ustawowych oraz potrzeb wynikających z realizowanych zadań.

Według stanu na dzień 31.12.2017 r. w Ośrodku zatrudnionych było łącznie jest 8 osób, w tym Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, 3 pracowników socjalnych wykonujących zadania z zakresu pomocy społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej na 2 tys. mieszkańców lub nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną powinien być zatrudniony 1 pracownik socjalny. Wszyscy pracownicy posiadają odpowiednie kwalifikacje zawodowe i wykształcenie kierunkowe. Udział w szkoleniach i konferencjach pogłębił umiejętności zawodowe oraz pozwolił na rozwój osobisty pracowników. Ponadto w ośrodku były zatrudnione 2 osoby w Dziale Świadczeń Rodzinnych, Asystent rodziny oraz Stażysta.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Pomocy udziela się w szczególności z powodu ubóstwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i zdarzeń losowych.

Analizując ilość osób objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców gminy Jastrzębia, można stwierdzić, że pomocą objęto ponad 7,3 % ogółu ludności gminy.

W 2017 roku dominującym powodem przyznania pomocy było bezrobocie. Z tej przyczyny wsparciem objęto 70 rodzin. Kolejnymi powodami udzielania świadczeń były: ubóstwo – 85 rodzin, niepełnosprawność – 15 rodzin, długotrwała i ciężka choroba 5 rodzin, potrzeba ochrony macierzyństwa (wielodzietność) – 38 rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 24 rodzin, zdarzenie losowe – 9 rodzin, alkoholizm – 20 rodzin oraz w związku z przemocą – 1 rodzina.

W roku 2017 pracownicy socjalni sporządzili 491 wywiadów środowiskowych (na potrzeby pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych).

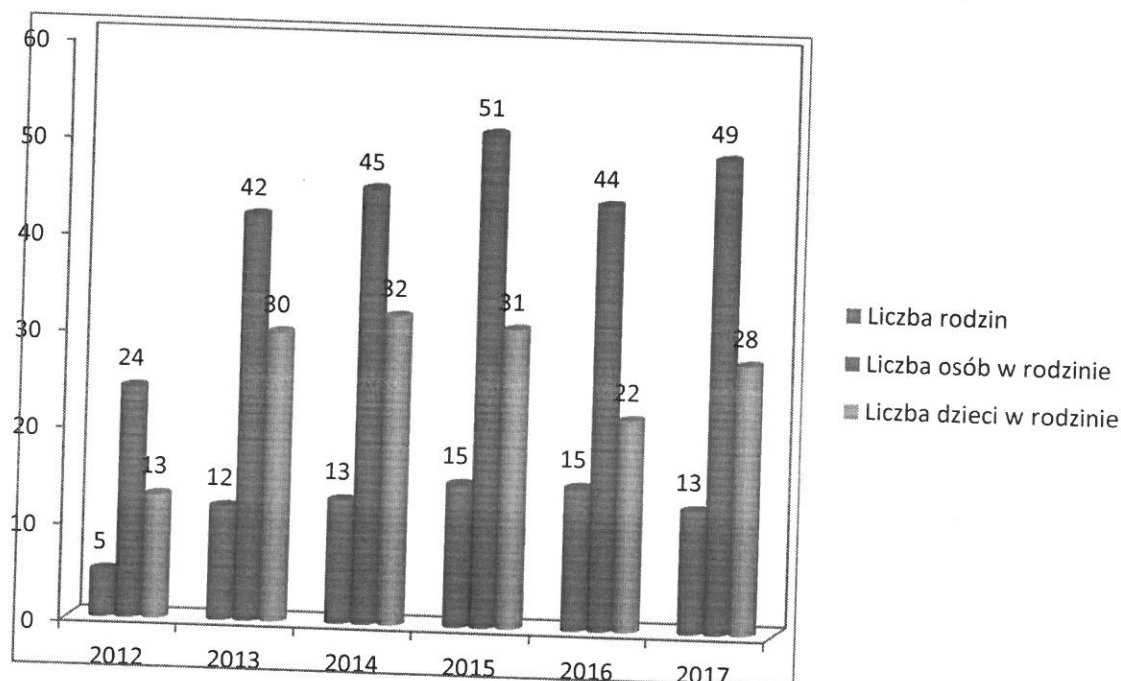
Asystent rodziny

Pracownicy socjalni i asystent rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębi w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi

rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych należy zapewnić pomoc i wsparcie. W przypadku, gdy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębiuzyska informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, następnie dokonuje analizy sytuacji rodziny i występuje do kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębi z wnioskiem o przydzielenie asystenta rodziny. Od roku 2012 rodziny wymagające wsparcia asystenta rodziny mogły skorzystać z takiej pomocy. W tym celu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębi zatrudnia asystenta rodziny. Zatrudnienie asystenta rodziny dofinansowane jest w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Asystent rodziny współpracuje z rodzinami z terenu Gminy Jastrzębia, w których występują sprzężone problemy, takie jak: trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, choroba psychiczna, alkoholizm, przemoc, bezrobocie, sieroctwo, niepełnosprawności.

Rys. nr 8. Rodziny, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny

Źródło: Sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty. Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne dzielą się na dwie grupy:

- ✓ zasiłki rodzinne z dodatkami, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenie rodzicielskie;
- ✓ świadczenia opiekuńcze : zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna.

Od listopada 2015 roku uległy zmianie kryteria dochodowe uprawniające do pobierania świadczenia rodzinnego z dodatkami, gdzie miesięczny dochód na jedną osobę w rodzinie nie przekraczał 674 zł lub 764 zł jeśli w rodzinie jest dziecko niepełnosprawne.

Poniższa tabela nr 12 obrazuje wydatki na wypłatę świadczeń rodzinnych w roku 2017

Lp.	Świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń
-----	-------------	------------------	-----------------------------

1.	Zasiłki rodzinne	7818	1 957 391,67
2.	Dodatki do świadczeń rodzinnych	4765	556 072,67
3.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	65	65 000,00
4.	Świadczenie rodzicielskie	286	236 991,00
5.	Zasiłki pielęgnacyjne	1662	254 286,00
6.	Świadczenie pielęgnacyjne	347	486 794,00
7.	Zasiłek dla opiekuna	452	234 416,00
8.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	241	123 832,00

Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenie przysługuje do ukończenia przez osobę uprawnioną 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo. Kryterium dochodowe uprawniające do pobierania świadczeń z funduszu wynosi 725 zł na osobę w rodzinie.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyżej niż 500 zł.

W roku 2017 wydano 37 decyzji dotyczących świadczeń alimentacyjnych.

Wydatkowano kwotę 207.490,00 zł.

Świadczenie wychowawcze

W sprawie świadczenia wychowawczego wnioskodawcą może być jeden z rodziców, opiekun prawny lub faktyczny dziecka (osoba, która opiekuje się dzieckiem i wystąpiła do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka).

W przypadku ubiegania się o świadczenie wychowawcze na drugie i kolejne dziecko nie jest brany pod uwagę dochód rodziny. Świadczenie wychowawcze przysługuje również na pierwsze dziecko (najstarsze dziecko w rodzinie do ukończenia przez nie 18-go roku życia) lub jedyne dziecko w rodzinie w przypadku rodzin, w których dochód na osobę nie przekracza 800 zł lub 1200 zł w przypadku, gdy w rodzinie jest dziecko niepełnosprawne lub dziecko powyżej 16-go roku życia legitymujące się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

W roku sprawozdawczym wydano 773 decyzji dotyczących świadczenia wychowawczego.

Wydatkowano kwotę 6.027.237 zł.

MOCNE STRONY – STRENGTHS ☐ UTRZYMAĆ	SŁABE STRONY – WEAKNESSES ☐ ZLIKWIDOWAĆ
✓ współpraca z rodzicami ✓ małe środowiska szkolne sprzyjające szybkiej wykrywalności patologii ✓ duży wachlarz propozycji, kół zainteresowań ✓ niewielka liczebność klas sprzyjająca integracji uczniów i prawidłowemu oddziaływaniu metod wychowawczych ✓ znajomość środowiska uczniów przez nauczycieli ✓ możliwość szybkiego kontaktu nauczyciela z rodzicami	✓ słaba promocja uczniów zdolnych ✓ utrudniona współpraca z poradnią psychologiczną – pedagogiczną ✓ brak wczesnego wspomagania rozwoju dziecka na terenie gminy ✓ brak dostępu do specjalistów, np. logopedy, psychologa, psychiatry. ✓ brak dostatecznej liczby pedagogów szkolnych
SZANSE – OPPORTUNITIES ☐ WYKORZYSTAĆ	ZAGROŻENIA – THREATS ☐ ZAPOBIEC
✓ stworzenie systemu stypendialnego dla dzieci ✓ stworzenie i utrzymanie świetlic szkolnych z elementem socjoterapii ✓ stworzenie etatu pedagoga szkolnego we wszystkich placówkach oświatowych ✓ poszerzenie propozycji kół zainteresowań i organizacja czasu w godzinach popołudniowych i weekendy ✓ stworzenie programu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka ✓ możliwość aplikowania o dotacje finansowe w ramach funduszy pomocowych ✓ rozwinięcie działań wolontarystycznych	✓ małe zainteresowanie rodziców w jaki sposób dziecko spędza czas ✓ szeroka propozycja spędzania wolnego czasu która nie podlega kontroli rodziców ✓ brak motywacji i autorytetów ✓ narastająca agresja wśród nieletnich ✓ brak perspektyw rozwoju przez naukę

Ochrona zdrowia

MOCNE STRONY – STRENGTHS ☐ UTRZYMAĆ	SŁABE STRONY – WEAKNESSES ☐ ZLIKWIDOWAĆ
• baza lokalowa dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych • wyposażenie w sprzęt diagnostyczny • apteka • gabinet stomatologiczny • opieka lekarska i pielęgniarska nad szkołami	• ograniczony dostęp do specjalistów (ginekolog, psychiatra) • brak edukacji o nowoczesnych metodach planowania rodziny i standardach odpowiedzialnego rodzicielstwa • brak środków na promocję zdrowia • brak programu opieki nad osobami starszymi
SZANSE – OPPORTUNITIES ☐ WYKORZYSTAĆ	ZAGROŻENIA – THREATS ☐ ZAPOBIEC
○ stabilizacja prawa dotyczącego ochrony zdrowia ○ fundusze pomocowe jako źródła dofinansowania zakupu sprzętu medycznego lub stworzenie programów promujących zdrowie ○ współpraca z placówkami oświatowymi oraz GOPS	• zbyt wysokie wymagania standardyzacyjne • niestabilne prawo dotyczące ochrony zdrowia • propozycje pracy dla lekarzy za granicą na warunkach korzystniejszych niż w kraju

Pomoc społeczna, polityka prorodzinna i mieszkaniowa

MOCNE STRONY – STRENGTHS ☐ UTRZYMAĆ	SŁABE STRONY – WEAKNESSES ☐ ZLIKWIDOWAĆ
✓ profesjonalna kadra ✓ dobra znajomość środowiska ✓ wieloletnie doświadczenie w działaniach pomocowych i organizowaniu niekonwencjonalnych form pomocy	✓ ograniczone środki finansowe na realizację działań pomocowych i profilaktycznych ✓ obciążone stanowiska pracy ✓ wymaganie ustawowe kładące nacisk na szeroką dokumentację i procedury ✓ niedostateczne integracje między podmiotami świadczącymi pomoc ✓ brak zaplecza lokalowego ✓ niewielka baza lokali socjalnych i komunalnych
SZANSE – OPPORTUNITIES ☐ WYKORZYSTAĆ	ZAGROŻENIA – THREATS ☐ ZAPOBIEC
✓ współpraca z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami ✓ zdobywanie nowych umiejętności ✓ nowe rozwiązania prawne w obszarze pomocy społecznej ✓ tworzenie nowych miejsc pracy i usług	✓ ubożenie społeczeństwa w szczególności osób starszych. ✓ wzrastająca przestępczość i uzależnienie oraz patologizacja rodzin i innych środowisk społecznych ✓ brak grup samopomocowych działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych

CELE GŁÓWNE I PRIORYTETY

Uwzględniając charakterystykę terenu gminy Jastrzębia oraz diagnozę jej problemów społecznych, kierując się misją, która wskazuje kierunek działań polityki społecznej, sformułowano cel strategiczny dla obszarów:

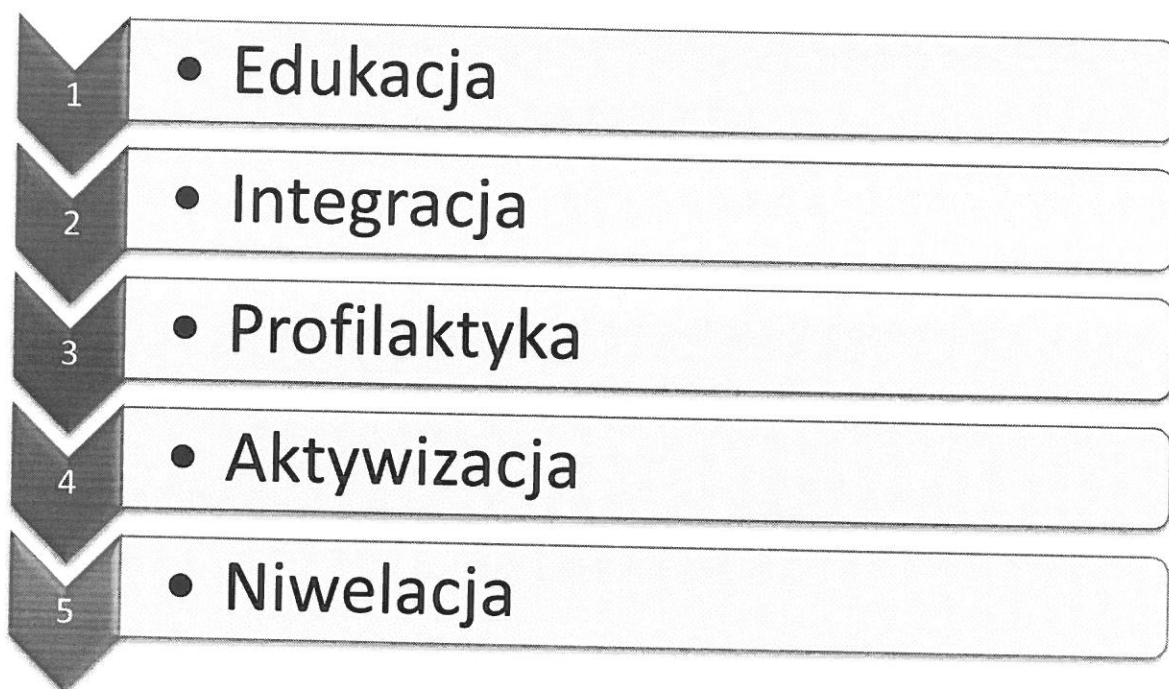
1. Edukacja społeczna
2. Ochrona zdrowia
3. Pomoc społeczna, polityka prorodzinna i mieszkaniowa
4. Porządek publiczny i bezpieczeństwo.
5. Kultura i sport.

Cel strategiczny:

Wiedza, świadomość i aktywność budują kapitał ludzki, mobilizują i integrują społeczność zapobiegając zagrożeniom.

Cel strategiczny wyznaczono na podstawie priorytetów działań ustalonych w trakcie prac Zespołu do spraw budowy Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Zatem za priorytetowe uznano takie działania jak:

Kolejność ustalono według wagi jaką przypisano poszczególnym działaniom, aby z powodzeniem można było realizować misję i cele główne niniejszej strategii.

Cel główny dla obszaru – Edukacja publiczna:

Kapitał ludzki oparty na wiedzy, budujący świadome i aktywne społeczeństwo.

Cel główny dla obszaru – Ochrona zdrowia:

Zdrowe społeczeństwo, świadome zagrożeń, aktywne i sprzyjające integracji z niepełnosprawnymi.

**Cel główny dla obszaru – Pomoc społeczna polityka prorodzinna
i mieszkaniowa:**

*Profesjonalne służby społeczne, wzmacniające świadomość społeczną,
wspierające jakość życia lokalnej społeczności, mobilizujące siły
zewnętrzne na rzecz integracji mieszkańców.*

**Cel główny dla obszaru – Porządek publiczny i bezpieczeństwo
mieszkańców:**

*Wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa w życiu społecznym
i rodzinnym oraz organizacje ruchu drogowego.*

Cel główny dla obszaru – Kultura i sport:

*Społeczeństwo mające dostęp do instytucji kultury i
infrastruktury sportowo – rekreacyjnej.*

CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA

Edukacja publiczna

Cel główny: *Kapitał ludzki oparty na wiedzy, budujący świadome i aktywne
społeczeństwo.*

Cele szczegółowe:

1. Nowoczesny system oświaty
2. Dostępność bogatej oferty edukacyjnej
3. Rozwijanie świadomości małej ojczyzny i patriotycznych uczuć
4. Wyrównywanie szans rozwojowych
5. Otwarta szkoła źródłem inicjatyw i integracji społecznej
6. Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy.

Lp.	Działanie	Harmonogram realizacji	Nakłady	Realizator
1.	Modernizacja bazy oświatowej (w tym zagospodarowanie terenu wokół szkoły)	2018-2022	budżet gminy, budżet państwa, fundusze pomocowe, sponsoring	placówki oświatowe, Urząd Gminy
2.	Doposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne	2018-2022	budżet gminy, budżet państwa, fundusze pomocowe	placówki oświatowe, Urząd Gminy
3.	Integracja środowiska lokalnego w ramach szkoły otwartej (festyny rodzinne, oferta edukacyjna dla osób starszych i rodziców)	2018-2022	budżet gminy, budżet państwa, fundusze pomocowe	placówki oświatowe, Urząd Gminy
4.	Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej wspierające dziecko w rozwoju i rodzinę w procesie wychowywania	2018-2022	budżet gminy, budżet państwa, fundusze pomocowe	placówki oświatowe, Urząd Gminy
5.	Współpraca w zakresie pomocy finansowej dzieciom z rodzin ubogich	2018-2022	budżet gminy, sponsoring, fundusze pomocowe	placówki oświatowe, Urząd Gminy,
6.	Organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w godzinach	2018-2022	budżet gminy,	placówki oświatowe Urząd Gminy

	popołudniowych i dniach wolnych od nauki		sponsoring, fundusze pomocowe	
7.	Prowadzenie zajęć korekcyjno wychowawczych dla dzieci z deficytami rozwojowymi	2018-2022	budżet gminy, sponsoring, fundusze pomocowe	placówki oświatowe, Urząd Gminy

Ochrona zdrowia

Cel główny: *Zdrowe społeczeństwo świadome zagrożeń, aktywne i sprzyjające integracji z niepełnosprawnymi.*

Cele szczegółowe:

1. *Dobra opieka medyczna*
2. *Dostępność podstawowych usług medycznych i specjalistycznego poradnictwa*
3. *Profesjonalna profilaktyka i promocja zdrowego stylu życia*
4. *Integracja osób niepełnosprawnych ze zdrową częścią społeczności lokalnej*

Lp.	Działanie	Harmonogram realizacji	Nakłady	Realizator
1.	Organizowanie kampanii oraz innych akcji w celu propagowania zdrowego stylu życia wolnego bez używek.	2018-2022	budżet gminy,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy
2.	Opracowanie i wdrożenie programu edukacji zdrowotnej dla poszczególnych grup wiekowych zmniejszającego ryzyka chorób cywilizacyjnych.	2018-2022	budżet zakładów opieki zdrowotnej, budżet gminy	zakłady opieki zdrowotnej, Urząd gminy
3.	Program edukacyjny w zakresie wiedzy o nowoczesnych	2018-2022	budżet gminy, fundusze pomocowe,	zakłady opieki zdrowotnej, Urząd Gminy

	metodach planowania rodziny, propagowanie szkół rodzenia		budżet zakładów opieki zdrowotnej	
4.	Organizacja badań przesiewowych dla grup podwyższonego ryzyka	2018-2022	budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet zakładów opieki zdrowotnej	zakłady opieki zdrowotnej, Urząd Gminy, placówki oświatowe
5.	Program edukacyjny w zakresie wiedzy o nowoczesnych metodach planowania rodziny, propagowanie szkół rodzenia	2018-2022	budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet zakładów opieki zdrowotnej	zakłady opieki zdrowotnej, Urząd Gminy, placówki oświatowe
6.	Poszerzenie dostępności do specjalistów i poradnictwa w zakresie ginekologii i psychiatrii	2018-2022	budżet Gminy, budżet państwa, budżet zakładów opieki zdrowotnej	zakłady opieki zdrowotnej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy

Pomoc społeczna, polityka prorodzinna i mieszkaniowa

Cel główny: Profesjonalne służby społeczne wzmacniające świadomość społeczną, wspierające jakość życia lokalnej społeczności, mobilizujące siły zewnętrzne na rzecz integracji mieszkańców.

Cele szczegółowe:

1. Wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej
2. Minimalizowanie skutków ubóstwa
3. Przeciwdziałanie i zwalczanie bezrobocia

4. *Rozwój zasobów osobowych i zwiększenie mobilności i elastyczności służb socjalnych stosownie do zmieniającej się rzeczywistości*
5. *Integracja osób niepełnosprawnych i starszych ze środowiskiem lokalnym*
6. *Podnoszenie świadomości społecznej i promocja przedsiębiorczości i aktywności jako drogi do samorealizacji*
7. *Wzmocnienie trwałości rodziny, jej świadomości wychowawczej i przeciwdziałanie dezintegracji oraz zjawiskom patologicznym*
8. *Wspieranie rozwoju świadomości indywidualnej i społecznej klientów pomocy społecznej poprzez podnoszenie ich kwalifikacji*
9. *Tworzenie działań aktywizacyjnych dla osób starszych*
10. *Tworzenie warunków dla integracji wewnątrz i międzypokoleniowej osób starszych przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury*

Lp.	Działanie	Harmonogram realizacji	Nakłady	Realizator
1.	Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez asystenta rodziny	2018-2022	budżet Gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2.	Organizacja usług opiekuńczych	2018-2022	budżet Gminy,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3.	Współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją,	2018-2022	budżet gminy, fundusze pomocowe	Urząd Gminy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki oświatowe
4.	Doskonalenie kadry Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej uwzględniające nowoczesne techniki pracy socjalnej i	2018-2022	budżet Gminy, fundusze pomocowe	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

	potrzeby zmieniających się realiów środowiska lokalnego.			
5.	Modernizacja i rozwój bazy lokalowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.	2018-2022	budżet Gminy, fundusze pomocowe	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy
6.	Niwelowanie skutków bezrobocia poprzez udostępnianie różnych zastępczych form zatrudnienia, m.in. prace społecznie użyteczne.	2018-2022	budżet Gminy, budżet państwa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, PUP
7.	Systematyczna praca socjalna z rodzinami.	2018-2022	budżet Gminy,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

Porządek publiczny i bezpieczeństwo

Cel główny: Wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa w życiu społecznym i rodzinnym oraz organizacji ruchu drogowego.

Cele szczegółowe:

1. Rozwijanie dobrego kontaktu obywateli z instytucjami działającym na rzecz bezpieczeństwa.
2. Rozwijanie współpracy z instytucjami statutowo zajmującymi się pracą środowiskową z rodziną oraz dziećmi i młodzieżą.
3. Zmniejszenie zjawisk patologicznych.
4. Ograniczenie wypadków drogowych na terenie gminy.
5. Profilaktyka w zakresie bezpieczeństwa na drogach.

Lp.	Działanie	Harmonogram realizacji	Nakłady	Realizator
-----	-----------	------------------------	---------	------------

1.	Modernizacja użytkowanych pomieszczeń i doposażenie w nowoczesny sprzęt.	2018-2022	budżet gminy, budżet państwa, fundusze pomocowe	Posterunek Policji
2.	Organizacja spotkań ze społecznością lokalną w celu podniesienia świadomości publicznej w zakresie bezpieczeństwa i procedur,	2018-2022	bezinwestycyjne	Posterunek Policji, Sołtysi, Urząd Gminy, Ochotnicza Straż Pożarna
3.	Wdrażanie akcji adresowanych do uczestników ruchu drogowego, ze szczególnym uwzględnieniem kontroli stanu trzeźwości kierowców i stanu technicznego pojazdów,	2018-2022	bezinwestycyjne	Posterunek Policji
4.	Monitoring środowisk patologicznych i wzmożonego ryzyka.	2018-2022	bezinwestycyjne	Posterunek Policji, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
5.	Kontrola punktów sprzedaży produktów alkoholowych i piwa w zakresie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	2018-2022	bezinwestycyjne	Posterunek Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
6.	Opracowanie i wdrożenie procedur szybkiego reagowania w przypadkach interwencji domowych	2018-2022	bezinwestycyjne	Posterunek Policji, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy zakłady opieki zdrowotnej, placówki oświatowe
7.	Opracowanie i wdrożenie programu dla dzieci i młodzieży dotyczącego uzyskania karty rowerowej.	2018-2022	budżet gminy	Posterunek Policji, Urząd Gminy, placówki oświatowe

Kultura i sport

Cel główny: Społeczeństwo mające dostęp do instytucji kultury i sportu.

Cele szczegółowe:

1. Dostępność bogatej oferty kulturalnej
2. Nowoczesne zaplecze sportowe
3. Miejsca do spotkań społeczności lokalnych

Lp.	Działanie	Harmonogram realizacji	Nakłady	Realizator
1.	Powstanie Gminnego Centrum Kultury	2018-2022	budżet gminy, budżet państwa, fundusze pomocowe	Urząd Gminy
2.	Organizacja turniejów sportowych	2018-2022	budżet gminy	Urząd Gminy,
3.	Modernizacja boisk szkolnych i sal gimnastycznych	2018-2022	budżet gminy, budżet państwa, fundusze pomocowe	Urząd Gminy
4.	Tworzenie i doposażenie istniejących świetlic dla dzieci i młodzieży.	2018-2022	budżet gminy, budżet państwa, fundusze pomocowe	Urząd Gminy
5.	Tworzenie ścieżek rowerowych	2018-2022	budżet gminy, budżet państwa, fundusze pomocowe	Urząd Gminy

6.	Tworzenie i modernizacja placów zabaw	2018-2022	budżet gminy, budżet państwa, fundusze pomocowe	Urząd Gminy, placówki oświatowe
7.	Wspieranie powstawania i działania stowarzyszeń zajmujących się kulturą i sportem	2018-2022	budżet gminy, fundusze pomocowe	Urząd Gminy

RODZAJE METOD REALIZACJI CELÓW

Do realizacji celów strategicznych, jak też operacyjnych zostaną użyte metody, które mają na celu eliminację negatywnych skutków poszczególnych działań.

Do metod tych zaliczymy:

1. **Aktywizujące** – włączające osoby z tzw. kategorii ryzyka w zmianę ich sytuacji.
2. **Integrujące** – wzmacniające lokalne więzi społeczne w czasie wspólnych działań, czy to na rzecz osób z grup ryzyka, czy też na rzecz dobrych praktyk.
3. **Profilaktyczne** – minimalizujące przyczyny generujące trudne sytuacje życiowe.
4. **Weryfikujące** – wskazujące związki między teorią a praktyką, a tym samym utopijność bądź realność przyjętych teorii.
5. **Niwelujące** – rozwiązujące problemy, zjawiska lub niepożądane sytuacje.

Wszelkie działania przyjęte w ramach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Jastrzębia mają na celu dobro mieszkańców Gminy i kierują się zasadą poszanowania ich praw i indywidualności.

ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jastrzębia jest dokumentem wytyczającym kierunek zaangażowania władz lokalnych w obszarze polityki społecznej na najbliższe lata. Realizację jego celów powierza się instytucjom działającym w tym obszarze, tj. szkołom, ośrodkom zdrowia, posterunkowi policji, organizacjom pozarządowym, ośrodkowi pomocy społecznej i innym instytucjom samorządowym pracującym na rzecz mieszkańców.

Do realizacji Strategii można przystąpić po jej przyjęciu przez władze lokalne, tj. Radę Gminy Jastrzębia.

Realizacją Strategii zarządza Wójt Gminy Jastrzębia lub osoba, której udzieli pełnomocnictwa w tym zakresie. On też określa sposób monitorowania i ewaluacji. Zgodnie z wolą ustawodawcy wyrażoną w art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, realizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych koordynuje Ośrodek Pomocy Społecznej.

Strategia jest dokumentem dynamicznym, co oznacza, że wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale właściwe, a w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Należy jednak pamiętać, że zmiany te nie powinny wpływać na zasadnicze kierunki Strategii. Najczęściej, modyfikacjom, powinny być poddawane zapisy w części operacyjnej dokumentu, ze względu na zmieniające się uwarunkowania zarówno wewnątrz gminy, jak i w jej otoczeniu.

Jednak najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w zapisach Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, jaki towarzyszył jej tworzeniu, powtarzanym w cyklach kilkuletnich.

W czasie weryfikacji mogą powstawać zupełnie nowe cele szczegółowe i projekty dotyczące tych aspektów życia w gminie, które mogą zostać wpisane do Strategii przy kolejnej jej aktualizacji.

